

Håkan Borgström är vetenskapsjournalist och författare.

Energi till Mauds barnbarn

DET FINNS MÅNGA klassiska uttalanden som visar att vi är fel ute ibland. IBM:s styrelseordföranden gjorde ett tillkännagivande i slutet av 1950-talet om att det högst finns en datomarknad för fem stycken datorer. Så sent som år 2005 sade Amstrads grundare: Ipoden kommer aldrig att bli en höjdare. Och år 2006 sa partiledaren Fredrik Reinfeldt under politikerveckan i Almedalen: Miljön är ingen prioriterad fråga för moderaterna.

De fick alla fel.

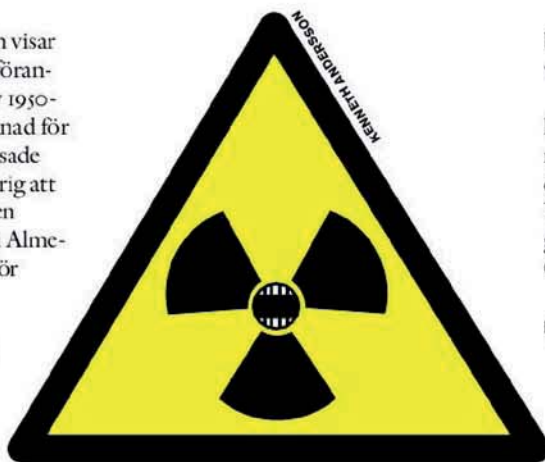
Nu har alliansen slagit fast att man vill ha kärnkraft. Näringsminister Maud Olofsson sa på presskonferensen i februari att hon gör detta för barnen och barnbarnen. Jag vill inte säga om tjugo år att jag visste men gjorde ingenting, avslutade hon.

Jag är övertygad att hon kommer att få äta upp de orden.

Det hon – och vi alla – faktiskt vet i dag är att dagens kärnkraftshantering innebär stora problem. Som vi inte gör något vettigt åt. Mer än att vi gräver ner dem. Långt under markytan. Vi människor är dåliga på att lösa stora problem på ett förebyggande sätt: Trots att vi är medvetna om inbyggda fel i olika system gör vi inget åt dem innan det är för sent.

KÄRNKRAFTSANHÄNGARE talar ofta om den fjärde generationens kärnkraftsteknik, eftersom den anses som mer säker än dagens. En av finesserna med tekniken är att den inte ska ge så långlivat avfall (även om det i alla fall ställer till besvär för Mauds barnbarn – avfallet kräver upp till 1 000 års slutförvaring).

Men ett välkänt problem är att varje sådan kärnkraftsanläggning även utgör en plutoniumfabrik. Plutonium är det ämne som används för tillverkning av kärnvapen. Ingen med den minsta in-

»Trots att vi är medvetna om inbyggda fel i olika system gör vi inget åt dem innan det är för sent«

blick i tekniken kan säga att man inget visste. Efteråt.

Reaktorfysiker och andra forskare hoppas på att den fjärde generationens kärnkraftsteknik ska kunna introduceras kommersiellt runt år 2030. Ungefär samtidigt räknar energibolagen som äger kärnreaktorerna i Oskarshamn med att skaffa sig nya.

DET ÄR ALLTSA om 20 år. Hallå, 20 år!

Varför ger man inte alternativ teknik samma chans? Om Maud tänkte på sina barnbarn skulle hon istället säga ja tack till nya solceller, våg- och marin strömkraft! Javisst till lokal el- och biogasproduktion. Ja till en utbyggnad av geotermisk elproduktion. Eller varför inte fjärde generationens biobränsle drivna kraftvärmeverk? Tekniker som alla kommer att se helt annorlunda ut om 20 år och som kan ha utvecklats till mycket effektiva energikällor. Dessa konstruktioner kan även backa upp variationer i elproduktionen i en utbyggd svensk vindkraftspark – som annars är ett vanligt argument för kärnkraft.

Att ge klartecken till utbyggd kärnkraft och eventuellt även till svensk uranbrytning är helt enkelt att förse sina barnbarn med omätbara problem och latent hot. Dessutom är uran, precis som olja, kol och gas, en ändlig resurs. Hennes present till barnbarnen går helt emot den globala trenden där förnyelsebara energislag tar in på konventionella.

Risken är mycket stor att Maud Olofsson om 20 år kommer att få säga: Tyvärr, jag visste men gjorde inte rätt sak.